

Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie

Powszechność i elitarność polonistyki

Tom I

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

**Edukacja polonistyczna
jako zobowiązanie**

**Powszechność
i elitarność polonistyki**

NR 3509

Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie

Powszechność i elitarność polonistyki

Tom I

Redakcja naukowa

Ewa Jaskółowa, Danuta Krzyżyk, Bernadeta Niesporek-
-Szamburska, Małgorzata Wójcik-Dudek

przy współpracy

Diany Jagodzińskiej i Aleksandry Zok-Smoły

Redaktor serii: Dydaktyka Języka i Literatury Polskiej
Ewa Jaskółowa

Recenzenci

Krystyna Gąsiorek, Henryk Gradkowski, Krystyna Zabawa

Spis treści

Wprowadzenie. Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie (<i>Ewa Jaskółowa, Tadeusz Zgółka i Redaktorki</i>)	11
--	----

Rozdział 1

Edukacja humanistyczna — dziś i jutro **Diagnoza — oczekiwania — prognozy**

Barbara Myrdzik, Iwona Morawska, Małgorzata Latoch-Zielińska Co ma wspólnego polonistyka z innymi naukami? O przekraczaniu granic	21
Jolanta Fiszbak, Adam Mazurkiewicz Zanim założenia „nowej humanistyki” staną się podstawą świadomego działania polonisty	39
Anna Janus-Sitarz Humanistyka w poszukiwaniu zaginionego czytelnika	55
Marek Pieniążek Polonistyka szkolna w przestrzeni afektywnej	67
Marta Rusek Wizje i rewizje edukacji polonistycznej. Wstępne rozpoznania	83
Sławomir Jacek Żurek Polonistyczne badania edukacyjne — perspektywy 2016—2020	95
Lidia Wiśniewska Odpowiedzialność w warunkach szkoły-marketu. Głosy z III i IV Forum Edukacyjnego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza	105

Rozdział 2

Między szkołą a uniwersytetem Kształcenie przyszłego polonisty

Agnieszka Rypel	
Wzorzec osobowy nauczyciela polonisty we współczesnej rzeczywistości edukacyjnej	119
Maria Kwiatkowska-Ratajczak	
Dydaktyka akademicka w dobie kultury konwergencji	125
Małgorzata Krzysztofik	
Teksty kultury w dydaktyce uniwersyteckiej i w szkole wobec przemian modelu edukacji ponadgimnazjalnej.	139
Ryszard Waksmund, Dorota Michułka	
Antropologia dzieciństwa jako przedmiot akademicki (w programie specjalizacji nauczycielskiej)	153
Sławomir Jacek Żurek	
Komponent dydaktyczny studiów doktoranckich w zakresie literaturoznawstwa — specjalność <i>filologia polska</i> (2010—2014). Wnio- ski z zastosowania innowacji programowych	167
Agnieszka Kania	
Muzeum, miejsce pamięci i <i>genius loci</i> w kształceniu kulturowym przyszłego nauczyciela polonisty.	181
Małgorzata Gajak-Toczek	
(Nie)trudne rozmowy o starości ze studentami polonistyki	195
Piotr Kołodziej	
Nauczyciel czy „uczyciel”? Polonista wobec sytuacji uczenia (się). Refleksja nie tylko etymologiczna	213
Danuta Łazarska	
Nastolatek jako podmiot relacyjny. O uczniowskiej potrzebie bu- dowania dialogu z nauczycielem mądrości	229
Elżbieta Mazur	
Guwernantka — portret literacki, (ko)repetycje i możliwości.	243

Rozdział 3

Płynne granice polonistyki — komparatystyka szkolna i uniwersytecka

Teresa Kostkiewiczowa	
Komparatystyka w naukach filologicznych i w edukacji polonistycznej	259
Tadeusz Sławek	
Spojrzenie komparatystyczne	265
Lidia Wiśniewska	
Komparatystyka: dwoistość metody i synkretyzm praktyki	269
Anna Ślósarz	
Dydaktyka polonistyczna jako komparatystyka	283
Andrzej Hejmej	
Era komparatystyki kulturowej.	299

Rozdział 4

Język polski w dydaktyce polonistycznej

Aldona Skudrzyk	
Przywrócić wartość słowom — podstawowe zobowiązanie polonistycznej edukacji	307
Jadwiga Kowalikowa	
Edukacja językowa dla rozwijania uczniowskich kompetencji jako operacyjnych oraz perspektywicznych celów kształcenia	315
Jolanta Nocoń	
Szkolny polonista na usługach rynku pracy? O kształceniu językowo-komunikacyjnym w czasach (po)nowoczesnych	329
Ewa Horwath	
Katedra uniwersytecka zaprasza... O wykorzystaniu badań językoznawców w dydaktyce szkolnej	343
Ewa Nowak	
Od słowa do znaczenia. Wykorzystanie wiedzy językowej w interpretacji tekstu	357
Marta Szymańska	
Język jako narzędzie komunikacji w społeczeństwie. Perspektywa socjolingwistyczna w podręcznikach do języka polskiego dla szkoły podstawowej	369

Urszula Kopec	
Nauczyć wyrażania miłości. Problemy teoretyczne i praktyczne	385
Krzysztof Koc	
Tajemnice świata i człowieka — o edukacyjnej wartości reportażu w szkolnej polonistyce	397
Beata Udzik	
Opowiadanie i rozprawka. Szkolne formy wypowiedzi a sprawność językowa uczniów (doniesienie z badań)	413
Tomasz Nowak	
Gramatyka w komputerze. O dydaktycznych korzyściach płynących ze spotkań lingwistyki z informatyką	429
Zofia Pomirska	
Popularyzowanie czytania i czytelnictwa wśród uczniów ze specjalnymi trudnościami w czytaniu (z dysleksją rozwojową)	447
Katarzyna Grudzińska	
Reguły konwersacyjne a struktura wybranych dialogów w powieści młodzieżowej Małgorzaty Musierowicz <i>Brulion Bebe B</i> — propozycja edukacyjna	461
Paulina Osak	
Językowy obraz świata a interpretacja: Janusz Stanisław Pasierb <i>Morze, obłok i kamień</i>	475
Karolina Kwak	
Zatarte granice i kółka na wodzie, czyli głosy Młodych w sprawie dam i rycerzy	489

Rozdział 5

Język polski w kontaktach: między kulturą własną i obcą

Małgorzata Karwatowska	
Obcy, Inny w dyskursie nauk humanistycznych	505
Zofia Budrewicz, Maria Sienko	
Polonistyki regionalnej szanse na dialog międzykulturowy	527
Tomasz Jelonek	
Nazwy terenowe a kształtowanie wiedzy uczniów o ich małej ojczyźnie	545

Anna Kietlińska, Elżbieta Awramiuk	
Szkolny polonista w dobie powszechnej znajomości języków obcych	557
Elżbieta Grabska-Moyle	
Gramatyka w polskich szkołach sobotnich. Oczekiwania i potrzeby uczniów a zamierzenia i działania nauczycieli	573
Anna Suchodolska	
Polska polityka językowa wobec obcokrajowców: strategie zapewnienia asymilacji	587
Romuald Cudak, Wioletta Hajduk-Gawron	
Problematyka adaptacji tekstu w edukacji literackiej cudzoziemców.	603
Anna Ślósarz	
Multimedialne moduły tematyczne, czyli holistyczny potencjał w nauczaniu języka ojczystego.	617
Agnieszka Handzel	
<i>Content and Language Integrated Learning</i> w edukacji polonistycznej – kształcenie uczniów reemigrantów	635
Anna Mikulska	
Problemy językowe studentów chińskich uczących się języka polskiego jako obcego – próba analizy	647

Wprowadzenie

Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie

Edukacja polonistyczna we współczesnym świecie staje się misją i w tym sensie stanowi ona zobowiązanie wobec społeczeństwa. Misją szkolnej i akademickiej polonistyki jest kształcenie człowieka myślącego, otwartego na problemy innych ludzi, wrażliwego humanisty, który potrafi przyjmować racje odmienne od swoich i prezentować rzeczowe argumenty, by przekonać do swoich poglądów w dyskusjach o sprawach społecznych, etycznych, historycznych, politycznych... Umiejętności dyskusyjnej może się młody człowiek nauczyć właśnie dzięki lekcjom języka polskiego. Rozważając z uczniami problemy wywiedzione z literatury, nauczyciel języka polskiego uczy empatii, skupiania uwagi na drugim człowieku, poszanowania odmienności i dostrzegania w nim szansy, a nie zagrożenia.

Akademicka edukacja polonistyczna stanowi zatem rodzaj zobowiązania wobec szkoły. Uniwersytet jest bowiem ośrodkiem, z którego do szkoły kierowana jest kadra nauczycielska, ale także miejscem, z którego powinny docierać do środowisk nauczycielskich informacje o nowych osiągnięciach w dziedzinie językoznawstwa i literaturoznawstwa. To stąd powinien rozlegać się głos informujący o nowoczesnej filozofii edukacji, która wykorzystuje badania nad tekstem i czytelnikiem.

II Kongres Dydaktyki Polonistycznej pokazał te zobowiązania i podjął próbę odpowiedzi na wiele pytań zarysowanych w panelu dyskusyjnym rozpoczynającym obrady. Zderzając dwa dokumenty: *Ustawę o języku polskim*¹, a zwłaszcza jej preambułę, i zapisy obowiąz-

---

¹ Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim. Dz.U. 1999 nr 90 poz. 999.

zującej *Podstawy programowej...*² dla przedmiotu *język polski*, uczestnicy dyskusji wskazali szereg problemów ważnych dla edukacji oraz edukacji polonistycznej w szczególności.

W preambule *Ustawy o języku polskim* czytamy, że Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwała ją:

- zważywszy, że język polski stanowi podstawowy element narodowej tożsamości i jest dobrem narodowej kultury,
- zważywszy na doświadczenie historii, kiedy walka zaborców z językiem polskim była narzędziem wynaradawiania,
- uznając konieczność ochrony tożsamości narodowej w procesie globalizacji,
- uznając, że polska kultura stanowi wkład w budowę wspólnej różnorodnej kulturowo Europy, a zachowanie tej kultury i jej rozwój jest możliwy tylko poprzez ochronę języka polskiego,
- uznając tę ochronę za obowiązek wszystkich organów i instytucji politycznych Rzeczypospolitej Polskiej i powinność jej obywateli [...]³.

Słowa preambuły stanowią zatem rodzaj zobowiązania czy umowy społecznej, w myśl której język polski jako wartość podstawowa dla budowania kultury i tożsamości Polaków podlega szczególnej ochronie. I zgodnie z tą „umową” w *Podstawie programowej...* znajduje się zapis stwierdzający, że:

Jednym z najważniejszych zadań szkoły [na każdym etapie edukacyjnym – red.] jest kształcenie umiejętności posługiwania się językiem polskim, w tym dbałość o wzbogacanie zasobu słownictwa uczniów. **Wypełnianie tego zadania należy do obowiązków każdego nauczyciela**⁴.

Zdając sobie sprawę z tego, że każdy zapis pozostanie martwy bez woli i zaangażowania nauczycieli oraz wykładowców akademickich w budowanie świadomości językowej i kulturowej społeczeństwa, uczestnicy panelu dyskusyjnego, a wraz z nimi występujący prelegenci, postawili wiele problemów, wokół których toczyły się dyskusje. Sformułowano zatem szereg ważnych pytań, a wśród nich następujące:

---

² *Podstawa programowa z komentarzami. T. 2: Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum*. Warszawa 2009.

³ *Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim...*

⁴ Wyróżnienie – T.Z.

- 1) Jakie są zobowiązania polonisty akademickiego i szkolnego wobec *Ustawy o języku polskim* oraz wobec obecnie obowiązującej *Podstawy programowej...* dla przedmiotu *język polski*?
- 2) Jakie są zobowiązania polonisty akademickiego wobec kształcących nauczycieli przedmiotu *język polski* w zakresie:
  - programu nauczania wiedzy (o współczesnym języku polskim i jego dziejach), umiejętności w zakresie posługiwania się językiem ojczystym;
  - programu nauczania literatury czy historii literatury;
  - zachowania proporcji i relacji między kształceniem językowym i literackim w polonistycznej edukacji akademickiej i szkolnej;
  - obecności tekstów kultury (w tym językowych tekstów nieliterackich, ikonicznych i elektronicznych) w nauczaniu szkolnym i akademickim;
  - trafności założenia, że tekstologia jest podstawową zasadą integrującą kształcenie językowe i literaturoznawcze?
- 3) Jakie powinny być relacje między wiedzą o kulturze, literaturze i języku a świadomością i umiejętnościami (na poziomie akademickim i szkolnym) w zakresie pisania (nie tylko o literaturze), mówienia, czytania i słuchania ze zrozumieniem, uczestniczenia w konwersacji?
- 4) Jakie formy i gatunki wypowiedzi językowych powinny być preferowane w edukacji akademickiej i szkolnej?
- 5) Jakie powinny być relacje między kulturą języka rozumianą jako dbanie o poprawność językową a stylistyką funkcjonalną i praktyczną, retoryką, etyką słowa, komunikacją interpersonalną?
- 6) Jakie są szanse i zagrożenia ze strony mediów elektronicznych i globalizacji kulturowej, literackiej, językowej?.

Pytania te stały się punktem wyjścia dyskusji w sekcjach, a także uporządkowania wystąpień w niniejszej publikacji. W pierwszym tomie zgromadzono artykuły podzielone na pięć tematycznych rozdziałów, rozpoczynając od diagnoz, oczekiwań i prognoz. Treść rozdziału pierwszego: *Edukacja humanistyczna – dziś i jutro. Diagnoza – oczekiwania – prognozy* jest kontynuacją problematyki wskazanej w trakcie I Kongresu Dydaktyki Polonistycznej, zorganizowanego przez polonistów z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (noszącego metaforyczny tytuł *Polonistyka dziś, kształcenie dla jutra*). W tej części zamieszczono artykuły, które są świadectwem troski autorów o kształt współczesnej i przyszłej humanistyki, zawarto w niej głosy krytyczne w związku z sytuacją neoliberalnej polityki państwa wobec szkolnictwa, kultury i humanistyki, obok głosów wskazujących na nowe rozumienie jej zadań, których powinność

(w większym niż do tej pory stopniu) stanowi komponenty przygotowania do życia i pracy w nowym środowisku cyfrowym.

W drugim rozdziale zatytułowanym *Między szkołą a uniwersytetem. Kształcenie przyszłego polonisty* zgromadzono te wystąpienia i wypowiedzi uczestników Kongresu, w których zaprezentowano posłannictwo uniwersytetu wobec szkoły, a także rozważania o konkretnych rozwiązaniach proponowanych w dydaktyce akademickiej z refleksją na temat budowania świadomości nauczyciela i humanistycznego wychowania ucznia.

W rozdziale trzecim zamieszczono artykuły, których autorzy prezentują stanowiska wobec nieuchronnie zmieniającej się sytuacji nauk humanistycznych, a zwłaszcza polonistyki, która już dawno przestała być wyłącznie dziedziną zajmującą się językiem i literaturą, ale stała się elementem szeroko rozumianej kultury. Dlatego jest w niej obecna refleksja komparatystyczna z uwzględnieniem różnych sposobów jej rozumienia i uprawiania. Odwołując się do słynnej Baumanowskiej kategorii „płynnej nowoczesności”, rozdział trzeci zatytułowano *Płynne granice polonistyki – komparatystyka szkolna i uniwersytecka*.

Czwarty rozdział poświęcony został zagadnieniom językoznawczym i językowym w refleksji akademickiej i w szkolnej realizacji problemów z nimi związanych. *Język polski w dydaktyce polonistycznej* to tytuł tej części, ogólny i wskazujący na szerokie spektrum problemów, jakie się w nim mieszczą. Z jednej bowiem strony znajdujemy w nim apel o przywrócenie słowom ich wartości, a z drugiej – prezentację sytuacji nauczyciela polonisty w świecie ponowoczesnym, gdy zostaje on zmuszony do pełnienia funkcji usługowych. W tej części publikacji zamieszczono także referaty pokazujące wzajemne relacje między językiem i kulturą, a także wypowiedzi, które podkreślają konieczność wzmocnienia językowej świadomości ucznia, by mógł on uczestniczyć w kulturze. W konsekwencji bowiem jest to zawsze budowanie świadomości społeczeństwa, które będzie umiało rozpoznawać metody manipulacji prawdą i bronić się przed narzucaniem poglądów. Świadomość językowa, dobre rozumienie słów pozwalają na obronę wyznawanych wartości, ponieważ kształcą umiejętność logicznego myślenia i wysławiania się.

Tom pierwszy zamyka rozdział, w którym znalazły się teksty z zakresu glottodydaktyki, podnoszące kwestie zderzenia przez język kultury własnej z inną, odmienną od swojej, co nie oznacza jej mniejszej wartości. W rozdziale zatytułowanym *Język polski w kontaktach: między kulturą własną i obcą* pokazano problemy ważne dla sposobu funkcjonowania w świecie wielokulturowym, który w co-

raz większym stopniu dotyczy także Polski, więc warto, by młodzi ludzie, mając świadomość odmienności w świecie, traktowali je jako bogactwo i szansę dla siebie i innych. Chodzi też zatem o budowanie empatii i o próby zrozumienia wszelkich odmienności: etnicznej, kulturowej czy egzystencjalnej.

Tom drugi publikacji gromadzi artykuły, których autorzy skupili się na zagadnieniach sposobów nauczania, dobrych praktyk nauczycielskich oraz na kwestiach tak bardzo społecznie dyskutowanych, a dotyczących systemu egzaminów. I tak do rozdziału pierwszego pt. *Sztuka uczenia. Nauczyciel i jego warsztat* wprowadzeniem jest istotne opracowanie (głos w dyskusji panelowej) wskazujące na pozycję kształcenia językowego w szkole z punktu widzenia ucznia jako podmiotu nauczania i wspierające go w takiej roli w trakcie nauki, a później w życiu — podejście tekstocentryczne. Kolejno prezentowane są w tej części artykuły odwołujące się do doświadczeń, wskazujące na rolę czytania — także z rodzicami, znaczenie sztuki w polonistycznych działaniach — wreszcie odsłaniające inspirujące metody i narzędzia dydaktyczne. Ich autorzy pokazują, jak poszerzać granice tradycyjnie rozumianej polonistyki.

W opracowaniach rozdziału drugiego — *Polonistyka wobec wyzwań nowoczesności* — badacze zaprezentowali całe spektrum problemów związanych z edukacją polonistyczną w środowisku cyfrowym, z nauczaniem w czasach nowych technologii niosących ze sobą wiele możliwości, ale też zagrożeń.

Najobszerniejszą część tomu drugiego stanowi rozdział *Szkola dobrych praktyk polonistycznych*. Składa się on z 16 artykułów stanowiących propozycje rozwiązań dydaktycznych, dotyczących konkretnych tytułów i twórców — analizy oraz interpretacji ich tekstów, a także oryginalnych, niebanalnych rozwiązań dydaktycznych. Tę część zamyka opis działań uczniów i absolwentów z Kawiarenki Literackiej działającej przy I LO im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie. Koncert Kawiarenki w Teatrze Śląskim im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach uświetnił pierwszy dzień Kongresu.

Problematykę programową dopełniają artykuły z rozdziału czwartego tomu drugiego pt. *Egzaminy: opisywanie i testowanie kompetencji uczniów*, których treść była także przedmiotem dyskusji panelowych. Obradom Kongresu towarzyszyło pięć paneli dyskusyjnych: *Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie*, *Egzamin zewnętrzny z języka polskiego a kształcenie językowe w szkole*, *Polonistyka w świecie różnic kulturowych, czyli polonistyka powszechna i elitarna*, *Płynne granice polonistyki — komparatystyka szkolna i uniwersytecka* oraz *Uchodźcy*

— *studenci i uczniowie*. Ze względu na wagę i wartość głosów w dyskusji pomieszczono je — najczęściej jako teksty wprowadzające — w poszczególnych rozdziałach.

Mamy nadzieję, że oba tomy, prezentujące dyskutowane w czasie trwania Kongresu problemy, przedstawiają, choć w niewielkiej części, próby ich rozwiązania, uzasadnione nadrzędnymi celami nauczania i wychowania stawianymi przed współczesną szkołą, współczesną uczelnią oraz potrzebami zmieniającej się rzeczywistości. Uzupełnia je nagrane na płycie CD, prowadzone przez Ryszarda Koziółka, spotkanie z pisarzami pt. *Elitarność czy powszechność literatury*, w którym środowisko pisarzy reprezentowali: Inga Iwasiów, Tadeusz Kijonka oraz Marek Bieńczyk.

W imieniu Katedry Dydaktyki Języka i Literatury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego składamy serdeczne podziękowania współorganizatorom Kongresu: Instytutowi Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego, Instytutowi Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej, Komitetowi Nauk o Literaturze PAN, Komitetowi Językoznawstwa PAN.

Ewa Jaskółowa, Tadeusz Zgółka i Redaktorki

Komitet naukowy II Kongresu Dydaktyki Polonistycznej

prof. zw. dr hab. Grażyna Borkowska, Instytut Badań Literackich PAN
 prof. UKSW dr hab. Tomasz Chachulski, Instytut Badań Literackich PAN, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
 prof. zw. dr hab. Maciej Grochowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
 prof. UJ dr hab. Anna Janus-Sitarz, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
 prof. zw. dr hab. Marian Kisiel, Uniwersytet Śląski w Katowicach
 dr hab. Katarzyna Kłosińska, Uniwersytet Warszawski
 prof. zw. dr hab. Krzysztof Kłosiński, Uniwersytet Śląski w Katowicach
 prof. dr hab. Ryszard Koziółek, Uniwersytet Śląski w Katowicach
 prof. zw. dr hab. Jan Malicki, Uniwersytet Śląski w Katowicach
 prof. dr hab. Jan Miodek, Uniwersytet Wrocławski
 prof. zw. dr hab. Jerzy Podracki, Uniwersytet Warszawski
 prof. zw. dr hab. Lidia Wiśniewska, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
 prof. zw. dr hab. Tadeusz Zgółka, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
 prof. zw. dr hab. Sławomir Jacek Żurek, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie

Komitet honorowy

prof. zw. dr hab. Jadwiga Kowalikowa, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie

prof. zw. dr hab. Anna Legeżyńska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

prof. zw. dr hab. Ryszard Nycz, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

prof. zw. dr hab. Edward Polański, Uniwersytet Śląski w Katowicach

prof. dr hab. Jadwiga Puzynina, Uniwersytet Warszawski

prof. zw. dr hab. Tadeusz Sławek, Uniwersytet Śląski w Katowicach

prof. zw. dr hab. Zenon Uryga, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

mgr Andrzej Król, nauczyciel języka polskiego w I LO im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie

mgr Stanisław Faber, Śląski Kurator Oświaty

Komitet Organizacyjno-Programowy

prof. dr hab. Ewa Jaskółowa

prof. dr hab. Bernadeta Niesporek-Szamburska

dr hab. prof. UŚ Magdalena Pastuch

prof. dr hab. Jolanta Tambor

dr hab. prof. UŚ Romuald Cudak

dr hab. prof. UŚ Maciej Tramer

dr Piotr Bogalecki

Sekretarze

dr Małgorzata Wójcik-Dudek

dr Anna Guzy

dr Karolina Jędrych

mgr Emilia Czarnota

mgr Diana Jagodzińska

mgr Aleksandra Zok-Smoła

Redaktor Mariola Massalska
Projekt okładki Magdalena Starzyk
Korektor Aleksandra Zok-Smoła
Łamanie Edward Wilk

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-952-8
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-953-5
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 41,5. Ark. wyd. 42,0.
Papier Alto 90 g/m², vol. 1.5   Cena 70 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Więcej o książce

CENA 70 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-953-5